

Palkó László

Az állatok gondozásához és tartásához szükséges eszközök, anyagok

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Az állat és környezete, állat-egészségügyi ismeretek

A követelménymodul száma: 1711-09 A tartalomazonosító száma és célcsoportja: SzT-001-50

AZ ÁLLATOK ELHELYEZÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az állattartás az ősidőktől kezdve három fő tevékenységre oszlik.

1. Az állatok elhelyezése
2. Az állatok takarmányozása, itatása
3. Az állatok ápolása

Mindhárom tevékenység nagyon fontos az állati szervezet megfelelő működése, a nagyobb mennyiségű és kiváló minőségű állati termék előállításának érdekében. A kedvtelésből tartott állatok is csak úgy élhetnek számukra méltó és boldog életet, ha a fentebb felsorolt tényezőket biztosítjuk számukra.

Az elhelyezés célja az állat megvédelme az időjárás viszontagságaitól, valamint a legjobb közérzet kialakítása. Ez függ az állat fajtától, fajtajától, ivarától, korától, a hasznosítás típusától, az értékmérő tulajdonságoktól.

Melyek az állatok elhelyezésének előírásai?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A haszonállatok, illetve az egyéb (hobby, labor, akváriumi) állatok elhelyezhetők istállóban, ólakban, vagy a tartásuknak megfelelő különlegesen kialakított épületekben, létesítményekben.

1. Az istálló elhelyezésének szempontjai

Az istállók, ólak elhelyezése elsősorban a tartani kívánt állatfaj, fajta, illetve a kiválasztott tartási rendszertől függ. Ezen kívül figyelembe kell venni a gazdasági feladatokat, a munkaszervezés lehetőségeit

Talajviszonyok

A talaj statikai viszonyainak megfelelően el kell bírnia az épületek okozta terhelést. A talajvízszint a padozat tervezett szintje alatt 1,5 m-re legyen.

Domborzati viszonyok

Lehetőleg sík terepen, vagy 3%-nál nem meredekebb, déli-, délkeleti fekvésű lejtőn tanácsos elhelyezni. Mély fekvésű, ártéri, belvízveszélyes területeken nem szabad istállót építeni.

Szélviszonyok

Az istálló hossz tengelye az uralkodó széliránynak megegyező legyen, ettől 15 fokkal lehet eltérni (kisebb lesz a hőveszteség).

Vízellátás

A telep számára a szükségleteknek megfelelő mennyiségű és minőségű (emberi fogyasztásra is alkalmas) vízzel kell gondoskodni. A vizet védeni kell a szennyeződéstől, fertőződéstől.

Gondoskodni kell a szennyvíz kezeléséről és elszállításáról is.

Energiaellátás

Az istálló számára álljon rendelkezésre megfelelő villamos energia mennyiség.

Úthálózat

A közüttől az istállóig (állattartó telepig) szilárd burkolatú utat kell létesíteni.

2. Az állatok elhelyezése a tartásukra szolgáló épületeken, helyiségeken belül

Az Európai Parlament és Tanács¹ a következő irányelveket fogalmazta meg elsősorban a laborállatok elhelyezésére vonatkozóan, de alkalmazhatóak a haszon és hobbiállatok esetében is.

A Általános irányelvek

a) Elhelyezés

A természetben is magányosan élő állatok kivételével az állatokat társasan, egymással összeférő egyedek állandó csoportjaiban kell elhelyezni. Az összeférhetetlenséggel és a társas kapcsolatok felbomlásával kapcsolatos problémák elkerülése érdekében gondosan figyelemmel kell kísérni az új egyedek beilleszkedését, valamint a korábban elkülönített egyedek visszailleszkedését a már kialakult közösségbe.

b) Környezetgazdagítás

¹http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cls/cons_cons%282010%2906106%28rev1%29_/cons_cons%282010%2906106%28rev1%29_hu.pdf (2010.06.29)

Minden állatnak megfelelő nagyságú és kellően ingergazdag életteret kell biztosítani, hogy az állat többféle tevékenységet is végezhesen és a fajára jellemző testmozgással, gyűjtögetéssel, növelje alkalmazkodóképességét. Az állatoknak bizonyos fokú cselekvési szabadsággal kell rendelkezniük környezetük felett a stressz mérséklése érdekében. A tartásra szolgáló hely környezetét az adott állatfajra jellemzően, és az egyed egyéni szükségleteinek megfelelően kell kialakítani, gazdagítani.

c) Az állatok tartására szolgáló helyek

Az állatok tartására szolgáló hely nem készülhet olyan anyagból, amely káros az állat egészségére. Úgy kell kialakítani és felépíteni, hogy az állatnak ne okozhasson sérülést. Amennyiben nem egyszer használatos, olyan anyagokból kell készülnie, amelyek ellenállnak a tisztításnak és a fertőtlenítésnek. Az állat tartására szolgáló helyek padlózatát az állat fajának és életkorának megfelelően kell kialakítani, és lehetővé kell tenni az ürülék gyors eltávolítását.

d) Pihenő- és alvóhelyek

Gondoskodni kell a különböző fajok szükségleteinek megfelelő alomról, illetve alvóhelyről, beleértve a fészeképítéshez vagy az utódneveléshez szükséges anyagokat és építményeket.

Az állatok tartására szolgáló helyen az adott faj szükségleteinek megfelelően minden állat számára szilárd és kényelmes pihenőhelyet kell biztosítani. Minden alvóhelyet tisztán és szárazon kell tartani.

B A követelmények állatfajok szerint:

a) Egerek, patkányok, futóegerek, hörcsögök és tengerimalacok

Ebben a táblázatban és a továbbiakban a „tartási hely magassága” az egerek, patkányok, futóegerek, hörcsögök és tengerimalacok vonatkozásában a tartási hely padlója és teteje közötti távolságot jelenti, amely magasságnak az ingergazdag környezetet biztosító eszközök beépítése előtt legalább a minimális alapterület felén meg kell lennie.

1.1. Táblázat

	Testtömeg (g)	Tartási hely minimális nagysága: (cm ²)	Alapterület állatonként (cm ²)	Tartási hely min. magassága (cm)
Tenyésztői állomány**	max. 50	1 500	100	18
	50 felett, de	1 500	125	18
	legfeljebb 100-ig			
	100 felett, de	1 500	150	18
Tartási hely nagysága	legfeljebb 150-ig			
1 500 cm ²				

AZ ÁLLATOK GONDOZÁSÁHOZ ÉS TARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, ANYAGOK

	150 felett, de legfeljebb 200-ig	1 500	175	18
Tenyésztői állomány**	max. 100	2 500	100	18
Tartási hely nagysága	100 felett, de legfeljebb 150-ig	2 500	125	18
2 500 cm ²	150 felett, de legfeljebb 200-ig	2 500	150	18
A tartás és az eljárások során	max. 200	800	200	18
	200 felett, de legfeljebb 300-ig	800	250	18
	300 felett, de legfeljebb 400-ig	800	350	18
	400 felett, de legfeljebb 600-ig	800	450	18
	600 felett	1500	600	18

* Hosszú távú vizsgálatok során, ha az egyedenként rendelkezésre álló élettér a vizsgálatok vége felé nem éri el a fent meghatározott nagyságot, különösen ügyelni kell a szilárd közösségi szerkezetek fenntartására.

1. ábra. Kisállat ketrec²

** Elválasztott patkányok az elválasztástól az alom elhagyásáig terjedő rövid ideig tarthatók a fenti nagyobb állománysűrűségben, feltéve hogy az állatokat nagyobb és megfelelően ingergazdag tartási helyen tartják, és ezek az elhelyezési körülmények nem eredményeznek olyan állatjóléti hiányosságokat, mint például a megnövekedett agresszivitás, megbetegedés vagy elhullás, sztereotípiák és más viselkedészavarok, testtömeg vesztes, illetve egyéb élet-tani vagy magatartásbeli stresszreakciók

b) Nyulak

A tartási helyen belül biztosítani kell egy emelvényt. Az emelvény az alapterület legfeljebb 40%-át foglalhatja el, fekvő- és ülőhelyként kell szolgálnia az állat számára, illetve elég magasnak kell lennie ahhoz, hogy az állat könnyen bebújhasson alá. Ha tudományos vagy állat-egészségügyi okokból emelvény használatára nincs mód, egy nyúl esetében 33 %-kal, két nyúl esetében pedig 60%-kal meg kell növelni az alapterületet. 10 hetesnél fiatalabb nyulak elhelyezésekor az emelvény területe legalább 55 cm × 25 cm, a magasságának pedig lehetővé kell tennie a használatát az állatok számára.

- Almot nevelő anyanyúl

1.2. Táblázat

Anyanyúl tömege (kg)	Tartási hely minimális nagysága (cm ²)	További terület a fészkelődobozok számára (cm ²)	Minimális magasság (cm)
----------------------	--	--	-------------------------

²http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.zoohaus.hu/images/termekek/2471.jpg&imgrefurl=http://www.zoohaus.hu/index.php%3Fkat%3D413&usg=__6lIV2QqiiVd8r6jqFoa6mu4jTIU=&h=302&w=300&sz=20&hl=hu&start=25&itbs=1&tbnid=ahfH5fxZDrleEM:&tbnh=116&tbnw=115&prev=/images%3Fq%3Dketrec%26start%3D20%26hl%3Dhu%26sa%3DN%26gbv%3D2%26ndsp%3D20%26tbs%3Disch:1 (2010.07.09)

AZ ÁLLATOK GONDOZÁSÁHOZ ÉS TARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, ANYAGOK

kevesebb mint 3	3 500	1 000	45
3–5	4 200	1 200	45
5 felett	5 400	1 400	60

- Fiatal nyulak (max. 10 hetes korig)

1.3. Táblázat

Kor	Tartási hely minimális nagysága (cm ²)	Minimális alapterület állatonként (cm ²)	Minimális magasság (cm)
Elválasztástól 7 hetes korig	4 000	800	40
7–10 hetes korig	4 000	1 200	40

- 10 hetesnél idősebb nyulak

Az 1.4.. táblázatot ketrecekre és ólakra is alkalmazni kell. A harmadik, negyedik, ötödik és hatodik nyúl esetében az alapterületet nyulanként legalább 3000 cm²-rel, hat fölött pedig minden további nyúl esetében legalább 2500 cm²-rel meg kell növelni.

1.4. Táblázat

Kifejlett állat testtömege (kg)	Minimális alapterület egy vagy két összeszokott állat számára (cm ²)	Minimális magasság (cm)
kevesebb mint 3	3 500	45
3–5	4 200	45
5 felett	5 400	60

2. ábra. Nyúlketrec³

c) Kutyák

A kutyák számára, amennyiben lehetséges, külső kifutókat kell biztosítani. A minimális élet-tér legalább felén fedett tartási helyet kell létesíteni. A szoptató szuka és az alom helyigénye egy azonos testtömegű szuka helyigényével egyezik meg. A kölykezőkennelt úgy kell kialakítani, hogy a szuka elvonulhasson a kölyköktől egy külön helyiségbe vagy egy emelvényre.

1.6. Táblázat

A kutya tömege (kg)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Minimális alapterület állatonként (m ²)	Minimális magasság (m)
max 5	4	0,5	2
5 felett, de legfeljebb 10-ig	4	1	2
10 felett, de legfeljebb 15-ig	4	1,5	2
15 felett, de legfeljebb 20-ig	4	2	2

³ <http://www.vadallatok.hu/kepek/nyuszi/ketrec6.jpg> (2010.07.09)

20 felett	8	4	2
-----------	---	---	---

3. ábra. Kutyakennel⁴

d) Macskák

Az anyaállat és kicsinyei tartására alkalmas legkisebb hely nagysága egy kifejlett egyed tartására megadott hely nagyságának felel meg, amelyet fokozatosan növelni kell úgy, hogy a szaporulatot négy hónapos korára a kifejlett egyedek helyigényének figyelembevételével helyezték el.

1.7. Táblázat

	Alapterület (m ²)	Polcok (m ²)	Magasság (m)
Egy kifejlett állat esetében minimum	1,5	0,5	2
Minden egyes további állatnál még	0,75	0,25	–

*polcok nélkül számolt alapterület

e) Szarvasmarhák

⁴ <http://www.thedogcentre.com/files/KennelBlock.jpg> (2010.06.28)

1.8. Táblázat

Testtömeg (kg)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Minimális alapterület állatonként (m ² /állat)
max 100	2,50	2,30
100 felett, de legfeljebb 200-ig	4,25	3,40
200 felett, de legfeljebb 400-ig	6,00	4,80
400 felett, de legfeljebb 600-ig	9,00	7,50
600 felett, de legfeljebb 800-ig	11,00	8,75
800 felett	16,00	10,00

f) Juhok és kecskék

1.9. Táblázat

Testtömeg (kg)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Minimális alapterület állatonként (m ² /állat)	A térelválasztók minimális Magassága (m)
kevesebb mint 20	1,0	0,7	1,0
20 felett, de legfeljebb 35-ig	1,5	1,0	1,2
35 felett, de legfeljebb 60-ig	2,0	1,5	1,2
60 felett	3,0	1,8	1,5

g) Sertések

1.10. Táblázat

AZ ÁLLATOK GONDOZÁSÁHOZ ÉS TARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, ANYAGOK

Élőtömeg (kg)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Minimális alapterület állatonként (m ² /állat)	Minimális állatonként viszonyok (m ² /állat)	fekvőterület (hősemleges mellett)
max. 5	2,0	0,20	0,10	
5 felett, de legfeljebb 10-ig	2,0	0,25	0,11	
10 felett, de legfeljebb 20-ig	2,0	0,35	0,18	
20 felett, de legfeljebb 30-ig	2,0	0,50	0,24	
30 felett, de legfeljebb 50-ig	2,0	0,70	0,33	
50 felett, de legfeljebb 70-ig	3,0	0,80	0,41	
70 felett, de legfeljebb 100-ig	3,0	1,00	0,53	
100 felett, de legfeljebb 150-ig	4,0	1,35	0,70	
150 felett	5,0	2,50	0,95	
Kifejlett (házi sertés) kanok	7,5		1,30	

h) Lófélék

Az állattartó hely legrövidebb oldalának legalább az állat marmagassága másfélszeresének kell lennie. Épületen belüli elhelyezéskor gondoskodni kell arról, hogy a tartási hely belmagasságának elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az állat teljes magasságban fel tudjon ágaskodni.

1.11. Táblázat

Marmagasság (m)	Minimális alapterület állatonként (m ² /állat)			Tartási hely min. magassága (m)
	Minden egyes külön tartott állat, illetve	Legalább 4 egyedből álló csoport minden	Elletőboks/ kanca	

	legfeljebb 3 állatból álló csoport egyedei számára	egyede számára	csikóval	
1,00–1,40	9,0	6,0	16	3,0
1,40 felett, de legfeljebb 1,60-ig	12,0	9,0	20	3,0
1,60 felett	16,0	A marmagasság kétszerese	20	3,0

i) Házityúk

1.12. Táblázat

Testtömeg (g)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Min. alapterület szárnyasonként (m ²)	Minimális magasság (cm)
max. 200	1,00	0,025	30
200 felett, de legfeljebb 300-ig	1,00	0,03	30
300 felett, de legfeljebb 600-ig	1,00	0,05	40
600 felett, de legfeljebb 1200-ig	2,00	0,09	50
1200 felett, de legfeljebb 1800-ig	2,00	0,11	75
1800 felett, de legfeljebb 2400-ig	2,00	0,13	75
2 400 felett	2,00	0,21	75

j) Pulyka

1.13 Táblázat

AZ ÁLLATOK GONDOZÁSÁHOZ ÉS TARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, ANYAGOK

Testtömeg (g)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Min. alapterület szárnya-senként (m ²)	Minimális magasság (cm)
max. 0,3	2,00	0,13	50
0,3 felett, de legfeljebb 0,6-ig	2,00	0,17	50
0,6 felett, de legfeljebb 1-ig	2,00	0,30	100
1 felett, de legfeljebb 4-ig	2,00	0,35	100
4 felett, de legfeljebb 8-ig	2,00	0,40	100
8 felett, de legfeljebb 12-ig	2,00	0,50	150
12 felett, de legfeljebb 16-ig	2,00	0,55	150
16 felett, de legfeljebb 20-ig	2,00	0,60	150
20 felett	3,00	1,00	150

k) Kacsa és liba

1.14. Táblázat

Testtömeg (g)	Tartási hely minimális nagysága (m ²)	Min. alapterület szárnya-senként (m ²) *	Minimális magasság (cm)
Kacsa			
max. 300	2,0	0,10	10
300 felett, de legfeljebb 1 200-ig**	2,0	0,20	10
1 200 felett, de legfeljebb 3 500-ig	2,0	0,25	15
3 500 felett	2,0	0,50	15

Liba			
max. 500	2,0	0,20	10
500 felett, de legfeljebb 2 000-ig	2,0	0,33	15
2 000 felett	2,0	0,50	15

1) Halak

– Vízellátás és vízminőség

Állandóan gondoskodni kell a megfelelő mennyiségű és minőségű vízellátásról. A keringtető rendszerek vízáramlásának vagy a tartályokon belüli szűrésnek elégségesnek kell lennie ahhoz, hogy biztosítsa a megfelelő vízminőséget. A vizet – amennyiben szükséges – a halakra veszélyes anyagok eltávolítása érdekében szűrni vagy kezelni kell. A vízáramlásnak megfelelőnek kell lennie ahhoz, hogy a halak úszni tudjanak benne, és a szokásos módon viselkedhessenek.

– Oxigén, pH, sótartalom

Az oxigénkoncentrációnak a faj és a halak tartási környezete szempontjából megfelelőnek kell lennie. Szükség esetén gondoskodni kell a tartályban lévő víz kiegészítő levegőztetéséről. A pH-értéket a fajtól függően kell beállítani és a lehetőségekhez képest a leginkább egyenletes szinten kell tartani. A sótartalmat a halfaj szükségleteihez és a halak életkorához kell igazítani.

– Komplex környezet

A halak számára a rendes úszáshoz elegendő vízmennyiségről kell gondoskodni, figyelembe véve a halak méretét, korát, egészségi állapotát és az etetési módszert. A halak számára megfelelően ingergazdag környezetet kell biztosítani, például rejtőzködő helyeket vagy talajréteget, kivéve akkor, ha a magatartási jellegzetességek ezt nem teszik szükségessé.

4. ábra. Akvárium⁵

5. ábra. Kerti tó⁶

⁵ http://m.blog.hu/ik/iki266/image/best_of_2008/akv%C3%A1rium.JPG (2010.06.29)

⁶ <http://www2.szabokertepito.hu/photo/furdo-to2.jpg> (2010.06.28)

6. ábra. Akvárium és terrárium⁷

7. ábra. Beltéri terrárium⁸

⁷ http://www.kedvencetveszek.hu/images/aquarium-main_Full.jpg (2010.06.28)

⁸ http://www.aquaszut.pl/foto/terrarium_a.jpg (2010.07.01)

8. ábra. Kültéri terrárium⁹

Összefoglalás

Az állatok elhelyezése, az időjárás káros hatásaitól való megvédés, a jobb kényelem, és magas termelékenység érdekében történik, amelyeket Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott jogszabályok és ajánlások szabályoznak.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Látogasson el magányosan vagy csoportosan (osztálykirándulás illetve szakmai kirándulás) keretében állattartó telepekre, állatmenhelyekre, akváriumokba, terráriumokba, állatkertekbe, állatkísérleteket végző laboratóriumokba. Figyeljék meg az állatok elhelyezésének körülményeit!

A látottakat beszélje meg tanuló társaival néhány fős csoportokat alkotva, majd egyeztesse az oktatóval. Készítsen helyszíni vázlatot és leírást is kiemelve az esetleges hiányosságokat, rendellenességeket!

⁹ <http://www.agamafarm.hu/html/imagesterrarium/20070817152418.jpg> (2010.07.01)

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Sorolja fel az istálló elhelyezésének szempontjait!

2. feladat

Írja le, hogy az Európai Unió általános irányelvei szerint, milyen előírások vonatkoznak az állatok elhelyezésére?

3. feladat

Írja le, hogy az állatok tartására szolgáló hely milyen anyagból készülhet, és hogyan kell kialakítani?

4. feladat

Írja le milyen előírások vonatkoznak az állatok pihenő és alvóhelyeinek kialakítására?

5. feladat

Írja le milyen előírások vonatkoznak a kutyák tartási helyeire és kifutóira?

6. feladat

Írja le lovak épületen belüli elhelyezése esetén, mekkorának kell lennie a tartási hely belmagasságának?

7. feladat

Írja le milyen környezetet kell kialakítani, és mekkora vízmennyiséget kell biztosítani a halak tartására?

8. feladat

A képen látható kutya előírászerűen van elhelyezve? Válaszát indokolja meg!

9. ábra.¹⁰

¹⁰ <http://www.allatdoki.hu/upload/termek/20080707192049.jpg> (2010.06.28)

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Talajviszonyok, domborzati viszonyok, szélviszonyok, vízviszonyok, energia ellátás, úthálózat.

2. feladat

A természetben is magányosan élő állatok kivételével az állatokat társasan, egymással összeférő egyedek állandó csoportjaiban kell elhelyezni. Gondosan figyelemmel kell kísérni az új egyedek beilleszkedését, valamint a korábban elkülönített egyedek visszailleszkedését a már kialakult közösségbe.

3. feladat

Az állatok tartására szolgáló hely nem készülhet olyan anyagból, amely káros az állat egészségére. Úgy kell kialakítani és felépíteni, hogy az állatnak ne okozhasson sérülést. Amennyiben nem egyszer használatos, olyan anyagokból kell készülnie, amelyek ellenállnak a tisztításnak és a fertőtlenítésnek. Az állat tartására szolgáló helyek padlózatát az állat fajának és életkorának megfelelően kell kialakítani, és lehetővé kell tenni az ürülék gyors eltávolítását.

4. feladat

Gondoskodni kell a különböző fajok szükségleteinek megfelelő alomról, illetve alvóhelyről. Az állatok tartására szolgáló helyen az adott faj szükségleteinek megfelelően minden állat számára szilárd és kényelmes pihenőhelyet kell biztosítani. Minden alvóhelyet tisztán és szárazon kell tartani.

5. feladat

A kutyák számára, amennyiben lehetséges, külső kifutókat kell biztosítani. A minimális élettér legalább felén fedett tartási helyet kell létesíteni.

6. feladat

Épületen belüli elhelyezéskor gondoskodni kell arról, hogy a tartási hely belmagasságának elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az állat teljes magasságban fel tudjon ágaskodni.

7. feladat

A halak számára a rendes úszáshoz elegendő vízmennyiségről kell gondoskodni, figyelembe véve a halak méretét, korát, egészségi állapotát és az etetési módszert. A halak számára megfelelően ingergazdag környezetet kell biztosítani, például rejtőzködőhelyeket vagy talajréteget, kivéve akkor, ha a magatartási jellegzetességek ezt nem teszik szükségessé.

8. feladat

Nem, mert láthatóan nincs biztosítva számára a minimális élettér nagysága

MUNKANYAG

AZ ÁLLATOK TAKARMÁNYOZÁSA, ITATÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az állattenyésztés eredménye függ az állat genetikai képességétől, egészségi állapotától, az elhelyezéstől, takarmányozástól, gondozástól. A takarmányozás befolyásolja az egészségi állapotot, az előállított termékek mennyiségét és minőségét. Az állatoktól akkor várhatunk kiváló eredményt, ha az elhelyezés mellett a táplálékkal és ivóvízzel kapcsolatos igényeiket a legapróbb részletekig kielégítjük. Tehát nemcsak a takarmányok beltartalma és mennyisége fontos, hanem az is, hogy "hogyan és miben találjuk", mert az állat is csak így fogyasztja szívesen a táplálékot és ivóvizet.

Melyek az etetés-, itatás szabályai?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A TAKARMÁNYOZÁS MÓDJAI

A takarmányok kiosztásának módszereit meghatározza az állat faja, kora, hasznosítása, az elhelyezés lehetőségei. Az a cél, hogy ezt minél kevesebb kézi munkával, és minél rövidebb idő alatt lehessen elvégezni.

Szarvasmarhatelepeken ha az istálló belső elrendezése megengedi, a középső etetőúton takarmánykiosztó kocsiról, vagy traktor vontatta pótkocsiról történik a *tömegtakarmányok* kiosztása. Az *abraktakarmányokat* takarmánykeverő kiosztó kocsi, vagy számítógéppel vezérelt abrakadagoló segítségével adagolják.

10. ábra. Takarmánykiosztó kocsi¹¹

Sertéstelepeken nedves etetés esetén nedvesdara-szállító kocsival (kézi, vontatott vagy önjáró), száraz dara esetén száraz dara kiosztó kocsi vagy beépített csővezetékes rendszer segítségével történik.

¹¹ <http://www.sano.hu/userfiles/image/technik/tmr-santrak-2gr.jpg> (2010.07.07)

11. ábra. Sertés önetető¹²

Juhtelepeken tavasztól őszig legeltetik az állatokat, ezért etetésre csak a téli időszakban kerül sor. A juhhodályok belső elrendezése miatt általában a bejáratig szállítják a takarmányokat, a belső adagolás kézi erővel történik. Intenzív hizlalótelepeken az abraktakarmányok etetésére önetetőket használnak.

¹² <http://www.vetasa.hu/images/sertes/5.jpg> (2010.06.29)

Nagyüzemi baromfiistállókban feltölthető *vályús*, vagy csővezetékekkel összekötött *köretetőket* használnak.

12. ábra. Vályús baromfietető¹³

Lóistállók belső elrendezése csak *kézi takarmánykiosztást* tesz lehetővé.

Hobbiállatok valamint a kistestű laborállatok esetén az elhelyezéstől függ a takarmánykiosztás módja, általában egyedi módon különböző *etetőtálkákban* történik.

¹³http://www.agroinform.com/files/aprohirdetes/2010/02/17/agroinform_20100217101608_eteto.JPG (2010.07.01)

13. ábra. Etetőtálka¹⁴

A gyakorlatban az állatok termelésétől (tehát táplálékigényétől) függ, hogy *egyedi* vagy *csoportos* etetési módszert alkalmaznak. Ahol az egyes állatok termelésében nagy különbségek mutatkoznak (pl. tejelő tehén, szoptató koca), az egyedi takarmányozás a gazdaságosabb. Az azonos korú, tömegű, termelésű állatok (hízó, növendék állatok) takarmányozása az átlagos táplálóanyag szükséglet alapján, csoportosan is megoldható.

A takarmányok minőségének megállapítása

A takarmányok minőségének rendszeres ellenőrzése nagyon fontos feladat. Ez kétféle módon történhet:

1. Érzékszervi vizsgálattal. Megfelelő gyakorlattal megállapítható a takarmány színe, szaga, íze, állománya, szár és levél aránya.

- szín alapján következtetünk a szénák karotin tartalmára, magvak színanyagaina, szilázok, tápok minőségére
- szag alapján, a dohosságra, penészesedésre, az erjedés minőségére
- íz alapján, a cukor és savtartalomra, idegen anyagok jelenlétére
- állomány alapján, az idegen anyagok jelenlétére, erjedés lefolyására, emészthetetlen anyagok mennyiségére
- szár és levél arány a pillangós takarmányoknál nagyon fontos (különösen a szénáknál), a táplálóanyag mennyiségre, és a rostarányra enged következtetni.

¹⁴ http://masniallateledel.unas.hu/shop_ordered/6022/shop_pic/unas_437222.jpg
(2010.07.01)

2. Laboratóriumi vizsgálattal. Megállapítják a szárazanyag tartalmat, nyersfehérje, nitrogén mentes kivonható anyagok, nyersrost, nyerszsír, vitamin, ásványi anyagok, idegen anyagok jelenlétét. Ezekből a beltartalmi adatokból megállapítható a takarmány energiaértéke is. Egyes esetekben szükség lehet a takarmány mikrobiológiai vizsgálatára is, és az eredmény eldöntheti a takarmány felhasználhatóságát vagy megsemmisítését.

Az etetés rendje

A takarmányok etetésének sorrendjét, az etetések számát és idejét, az *etetés rendjének* nevezzük. Az etetések számát az *állatok kora* határozza meg. Fiatal állatokat többször kell etetni. Az etetések idejét *egyenletesen* kell elosztani. Mindennap *azonos időben* etessünk! Rendszertelenség esetén az állatok nyugtalankodnak, romlik a takarmányértékesülés, csökken a termelés, romlik a kondíció és az ellenállóképesség. A takarmányváltoztatás *fokozatos* legyen.

Az ivóvíz és itatás

Az ivóvíz hiánya nagyobb mértékben befolyásolja az állat közérzetét, termelését, mint a takarmány hiánya. Köztudott, hogy táplálék nélkül *több hétig* is életben lehet maradni, ha elegendő ivóvíz áll rendelkezésre, ivóvíz nélkül azonban *csak néhány napig*. Gondoskodni kell arról, hogy minden etetésnél ihasson az állat, de legjobb ha tetszés szerint ihat

Az ivóvízzel szemben támasztott követelmények: tiszta, színtelen, szagtalan, ártalmas csíráktól mentes, kedvező hőmérsékletű (12–16°C), azaz emberi fogyasztásra is alkalmas legyen. A túl meleg víz nem oltja a szomjat, a túl hidegtől megbetegedhetnek, ráadásul nem szívesen fogyasztják az állatok, tehát a szükségesnél kevesebbet vesznek fel.

Az állatok vízszükségletét befolyásoló tényezők: az állat testtömege, egészségi állapota, termelése, a takarmány szárazanyag tartalma, sótartalma, a levegő hőmérséklete, páratartalma.

Az állatok itatására elterjedt az állat fajtától és korától (azaz testtömegétől) függően a különböző típusú és méretű *önitatók* használata. Az itatókat naponta tisztítsuk, szelepeit ellenőrizzük. (Ha nem zár tökéletesen a szelep akkor a víz rácsorog a takarmányra vagy az alomra, esetleg mindkettőre, amely gyorsan megpenészedik megbetegítve ezzel az állatot.) ha vályúból itatunk, az állandóan friss vízzel legyen tele. Puffasztó hatású (pillangós) takarmányok etetése után közvetlenül ne itassunk

14. ábra. Magasított kutyaetető-, itató¹⁵

15. ábra. Baromfi itató¹⁶

¹⁵ http://masniallateledel.unas.hu/shop_ordered/6022/shop_pic/unas_437222.jpg (2010.07.01)

¹⁶ <http://k-gprofil.beckground.hu/img/termek/csirkeit.jpg> (2010.06.29)

16. ábra. Golyós,¹⁷ és szinttartós¹⁸ önitató

Gazdasági állatok napi átlagos vízfogyasztása:

- szarvasmarha 40–50l

¹⁷

http://lh5.ggpht.com/_t0XZJ6s46KA/S0uSk37SpOI/AAAAAAAAAD9I/oqJt0At9r_Q/goly%C3%B3s%20it%C3%B3.jpg (2010.06.28)

¹⁸ <http://www.technopig.hu/galleryimage/1578.jpg> (2010.07.08)

- ló	20-40l
- juh	5-6l
- sertés	6-10l
- baromfi	0,2-0,3l
- nyúl	0,2-0,3l

Összefoglalás

Az állatnak a megfelelő termelés, illetve a jó közérzet érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű, minőségű, beltartalmú, takarmányt és ivóvizet biztosítani, amelyeket a legkorszerűbb etető és itatóedényekben "szolgálunk fel."

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Látogasson el magányosan vagy csoportosan (osztálykirándulás illetve szakmai kirándulás) keretében állattartó telepekre, állatmenhelyekre, akváriumokba, terráriumokba, állatkertekbe, állatkísérleteket végző laboratóriumokba. Figyeljék meg az állatok etetésének-itatásának eszközeit, módjait, az etetés rendjét! Figyelje meg az alkalmazott takarmánytípusokat. Érzékszervi vizsgálattal ellenőrizze a takarmányok és ivóvíz minőségét. Végezze el oktató vagy állatgondozó felügyeletével és irányításával az állatok etetését, itatását!

A látottakat beszélje meg tanuló társaival néhány fős csoportokat alkotva, majd egyeztesse az oktatóval. Készítsen helyszíni leírást kiemelve az esetleges hiányosságokat, rendellenességeket!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Írja le milyen tényezők határozzák meg a takarmányok kiosztásának módszereit?

2. feladat

Írja le a takarmányok érzékszervi vizsgálatának szempontjait!

3. feladat

Írja le mit értünk az "etetés rendjén"?

4. feladat

Sorolja fel és írja le az ivóvíz minőségével szemben támasztott követelményeket!

5. feladat

Sorolja fel és írja le az állatok vízszükségletét befolyásoló tényezőket!

6. feladat

Írja le a gazdasági állataink napi átlagos vízfogyasztását!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A takarmányok kiosztásának módszereit meghatározza az állat faja, kora, hasznosítása, az elhelyezés lehetőségei.

2. feladat

- a) szín alapján következtetünk a szénák karotin tartalmára, magvak színanyagaira, szilázsok, tápok minőségére
- b) szag alapján, a dohosságra, penészesedésre, az erjedés minőségére
- c) íz alapján, a cukor és savtartalomra, idegen anyagok jelenlétére
- d) állomány alapján, az idegen anyagok jelenlétére, erjedés lefolyására, emészthetetlen anyagok mennyiségére
- e) szár és levél arány a pillangós takarmányoknál nagyon fontos (különösen a szénáknál), a táplálóanyag mennyiségre, és a rostarányra enged következtetni.

3. feladat

A takarmányok etetésének sorrendjét, az etetések számát és idejét, az etetés rendjének nevezzük.

4. feladat

Az ivóvízzel szemben támasztott követelmények: tiszta, színtelen, szagtalan, ártalmas csíráktól mentes, kedvező hőmérsékletű (12–16°C).

5. feladat

Az állatok vízszükségletét befolyásoló tényezők: az állat testtömege, egészségi állapota, termelése, a takarmány szárazanyag tartalma, sótartalma, a levegő hőmérséklete, páratartalma.

6. feladat

szarvasmarha 40–50l

ló 20–40l

juh 5–6l

sertés 6–10l

baromfi 0,2–0,3l

nyúl 0,2–0,3l

.

AZ ÁLLATOK ÁPOLÁSA, GONDOZÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az állatok ápolása az állattartás-, tenyésztés nagyon fontos feladatai közé tartozik. Biztosítja az állat kényelemérzetét, nyugalmát, a termelés fokozását, az állat-gondozó kapcsolat elmélyülését, az egészség megőrzését.

Melyek az állatok ápolásával, gondozásával kapcsolatos feladatok?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az állatápolás, gondozás célja az állat egészségének megóvása, a tartási mód zavartalanságának biztosítása, a termelés fokozása. Ezek a feladatok lehetnek folyamatosak és időszakosak. Alapvető követelmény, hogy munkánkat pontosan, lelkiismeretesen végezzük.

A KÜLTAKARÓ ÁPOLÁSA

Tisztogatás

A bőr és szőr ápolását jelenti, lónál, kutyánál, macskánál és egyéb hobbiállatoknál (különösen a lakásban tartottak esetében) rendszeresen, szarvasmarhánál a tartási mód függvényében végzik. Kötött tartás esetén gyakoribb, szabad tartás esetén ritkább vagy elhanyagolható. A tisztogatás lényege a bőr és szőr szennyeződéseinek eltávolítása. Ezt a következő eszközökkel végezhetjük:

- A durva szennyeződések eltávolítására, mint pl. sár, alommaradvány, bélsár *gyökérkefét* és különböző *vakarókat* használunk, elsősorban szarvasmarháknál és lovaknál.
- A finomabb szennyeződések eltávolítására, és a durva szennyeződések után *szőrkefét* használunk. Ezután *puha ronggyal* vagy *szalmacsutakkal* fejezzük be a tisztogatást
- Hosszúszőrű állatok esetében elsősorban kutyák¹⁹, macskák, egyéb hobbiállatok, valamint lovak sörényének és farokszőrzetének tisztítására *szőrfésűket*, *hajkeféket* használunk

¹⁹ http://www.vadallatok.hu/kutya_apolas.html (2010.07.08)

- A természetes testnyílások, elsősorban orr és szem ápolásához puha *szivacsot* használunk

17. ábra. Gyökérkefék²⁰

18. ábra. Vakaró²¹ (gumis)

²⁰ http://lopopofogo.gportal.hu/portal/lopopofogo/image/gallery/1202290815_65.jpg (2010.07.09)

²¹ http://www.painthorse.hu/shop/products_pictures/11vk0002.jpg (2010.07.09)

19. ábra. Szőrkefe²²

20. ábra. Szőrfésű²³

²²

http://www.pointernet.pds.hu/derby/derby_image/derby_loapolas/8e0ff063f82616b8c66fe30a82bdc981%5B1%5D.jpg (2010.07.09)

²³ <http://crescatoriainka.ro/img/utile/piaptan-metalic.jpg> (2010.06.29)

21. ábra. Szivacs²⁴

Fürdetés

Majdnem valamennyi állat igényli.

- Juhot egészségügyi okokból, az élősködők elleni védekezés céljából fürösztik évente legalább egyszer
- Kutyát alkalmyszerűen a nagyfokú szennyeződés, vagy az erős "kutyaszag" eltávolítása érdekében fürösztik. Fürdetés után *puha ronggyal* szárazra töröljük, majd különböző *szőr kondicionálókat* alkalmazunk

Lovat meleg időben fürösztenek, ha megázott vagy megizzadt. A verejték valamint fürdetés után a fölösleges víz eltávolításához, *tajtékkést* használunk.

²⁴ http://www.lovasok.hu/lovasbolt/popup_image.php?plD=563 (2010.06.28)

22. ábra. Szőr kondicionáló²⁵

23. ábra. Tajtékkések²⁶

Nyírás

Juhoknál és angóráknál elsősorban terméknyerés (gyapjú) céljából, kutyáknál és más hobbiállatoknál valamint lovak sörénye és farka esetében esztétikai célból, más állatoknál többnyire esztétikai célból végzik. Különböző méretű, formájú és működésű *nyírógépeket* alkalmaznak

²⁵ <http://www.zoohaus.hu/images/termek/2986.jpg> (2010.07.01)

²⁶

http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.painthorse.hu/shop/products_pictures/11tv0001.jpg&imgrefurl=http://www.painthorse.hu/shop/index.php%3FcategoryID%3D89&usg=__9gc2kCSkhaA2Mhcv5BhZVNkPVxc=&h=350&w=350&sz=19&hl=hu&start=1115&itbs=1&tbnid=YVH-k9xylkDU8M:&tbnh=120&tbnw=120&prev=/images%3Fq%3Dny%25C3%25ADr%25C3%25B3g%25C3%25A9p%26start%3D100%26hl%3Dhu%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DN%26rls%3Dorg.mozilla:hu:official%26gbv%3D2%26ndsp%3D20%26tbs%3Disch:1 (2010.06.28)

24. ábra. Szőrníró²⁷

Pata és körömápolás

²⁷ <http://hu.i.mall.cz/1691216> (2010.07.01)

Megfelelő teljesítményt csak egészséges patájú lovak esetében várhatunk el. Ha a ló csak legelőre jár elég 6 hetenként a túlnőtt szarut eltávolítani, *pata vagy csülökolló* segítségével, a talpat kifaragni *patakéssel*. A kövön, aszfalton járó lovakat patkolni kell. Munka után a patát le kell mosni, tisztítani, talpát *patakéssel*, *patakaparóval* megtisztítani, patazsírral bekenni.

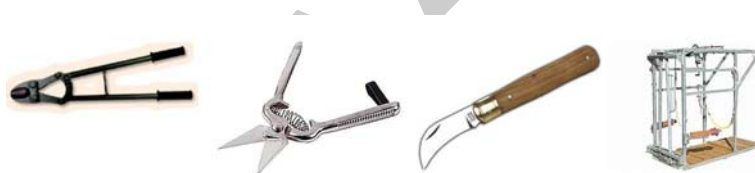
Szarvasmarháknál elsősorban kötött tartási mód esetén van szükség a túlnőtt szaru eltávolítására, csülökollóval. A munka megkönnyítésére *körmöző kalodákat* alkalmaznak.

Juhoknál istállózott tartás (téli időszak) esetén van szükség körmözésre. Ezt a műveletet a tavasz legelőre történő kihajtás előtt kell elvégezni *körmözőkés* vagy ollóval.

Kutyáknál elsősorban a lakásban tartott egyedeknél van szükség a köröm levágására, *körmöző olló segítségével*

25. ábra. Pataápolás eszközei: patakaparó kéfével²⁸, patazsírozó ecsettel²⁹, patazsírozók³⁰

26. ábra. Körmözés eszközei: csülökolló³¹, körmöző olló³², körmöző kés³³, körmöző kaloda³⁴

²⁸ <http://users1.ml.mindenkilapja.hu/users/rizling/uploads/11pk0002-1.jpg> (2010.07.09)

²⁹ <http://www.anivet.hu/photos/5703188022868.jpg> (2010.07.08)

³⁰ <http://www.anivet.hu/photos/2100001017095.jpg> (2010.07.08)

³¹ <http://www.anivet.hu/photos/2100001000837.jpg> (2010.07.08)

³² http://hunzag.hu/components/com_virtuemart/shop_image/product/120201.jpg (2010.07.08)

³³ <http://www.anivet.hu/photos/2100001028930.jpg> (2010.07.08)

³⁴ <http://www.anivet.hu/photos/2100001048778.jpg> (2010.07.08)

GYÓGYKEZELÉS, MÉRLEGEELÉS

Állatainkat időszakonként egészségügyi szempontból ellenőrizni kell. Ez elsősorban mintavétellel párosított parazitológiai vizsgálatot (külső és belső paraziták), esetleges sérülések vizsgálatát, ellenőrzését, kezelését, vérvételt, védőoltásokat, TBC tesztet (tuberkulózis), vemhességvizsgálatot jelent. Betegség megjelenése esetén gyógyító kezelést alkalmazunk.

Gazdasági állatainknál a testtömeg változás (gyarapodás, vagy csökkenés) ellenőrzésére, illetve az értékesítés során szükség van *állatmérlegre*. Napjainkban a digitális kijelzésű elektronikus mérlegek a kedveltebbek, melyek lehetővé teszik a gyorsabb, kíméletesebb, és nagyobb állatlétszámú mérést, valamint számítógéphez is csatlakoztatható, így lehetőség van az adatok azonnali rögzítésére.

27. ábra. Állatmérleg³⁵

Az állatok jelölése

A korszerű állattenyésztés elképzelhetetlen az állatok egyedi jelölése nélkül. Ily módon bármelyik állatot be tudjuk azonosítani. Ez elengedhetetlen a törzskönyvek vezetéséhez, a tenyészték megállapításához, szülőpárok kiválasztásához, állategészségügyi ellenőrzések, kezelések elvégzéséhez, állatszállításához. A jelölés³⁶ lehet tartós, vagy időszakos (általában a tartós jelölések előtt alkalmazzák). A jelölés módja függ az állat fajtától, korától.

Szarvasmarha, juh, kecske, sertés esetén születéskor fültetoválást, később füljelzőket alkalmaznak.

³⁵ <http://www.bosche.eu/bilder/etw300-k.jpg> (2010.06.28)

³⁶ http://www.lajosmizse.hu/pdf/onkormanyzat/agocs/kolcsonos_megfeleltetes2.pdf (2010.07.06)

Lovon: bőrbe sütés (nyereghelyre, nyakoldalra vagy combra), fagyasztás (a szőrzet színe kifehéredik lehetővé téve a leolvasást), tetoválás (ajakra belülről), chip (sörény alatti kötőszövetbe)

Kutyák, egyéb kistestű állatoknál tetoválás, de egyre inkább teret hódít a chip, amely ma még drága, de a jogszabály is ezt helyezi előtérbe. A chip alkalmazásának lényege, hogy injekciós tű segítségével egy mikrochipet fecskendeznek a bőr alatti kötőszövetbe, általában a nyaki részen, majd egy leolvasó szerkezet kijelzőjén láthatóvá válik az azonosító szám.

28. ábra. Füljelölés³⁷

29. ábra. Chip jelölés kelléke³⁸

Az állatok szállítása

³⁷ http://tudatosvasarlo.hu/article/after_lead_image/1485/boci.jpg (2010.06.28)

³⁸ <http://users2.ml.mindenkilapja.hu/users/allatdoki/uploads/P2150212-1.JPG> (2010.06.28)

Az állatok vétele, eladása, átcsoportosítása, kiállítások, tenyészszemlék, versenyek esetén sor kerül a szállításukra. A szállítás történhet lábon hajtva vagy szállító jármű segítségével. Minden esetben állatot szállítani csak akkor szabad ha nem fertőző betegek, betegségekre nem gyanúsak. Állatorvosi vizsgálat után, az állatorvos engedélyezi a **marhalevél** kiadását. A marhalevél igazolja az állat azonosságát, a tulajdonjogot, az állat egészségügyi állapotát.

A szállításnak szigorú hazai szabályai vannak amely összhangban van az Európai Unió³⁹ előírásaival:

Fuvarozás közben az állatoknak elegendő teret kell biztosítani, hogy természetes testtartásban állhassanak, vagy lefekhessenek. Ha szükséges, válaszfalakat kell alkalmazni az állatok fuvarszekrényekkel szembeni védelméhez. A fuvarszekrényeket úgy kell kialakítani, hogy könnyen takaríthatók legyenek, ne tudjanak az állatok belőle kiszabadulni, illetve ne sérüljenek szállítás közben. Ha az állatokat megkötik, a köteleknek elég erősnek kell lenniük ahhoz, hogy normális szállítási körülmények között ne szakadjanak el. *Tilos az állatokat a szarvuknál, vagy orrkarikánál fogva megkötni!*

A páratlanujjú patás állatokat külön rekeszekben vagy bokszokban kell szállítani. Az ilyen állatok csoportosan is szállíthatók, azonban ügyelni kell arra, hogy az egymással ellenségesen viselkedő állatok ne utazzanak együtt., illetve együtt szállításuk esetén, hátsó lábaikat patkolatlanul kell hagyni. Páratlanujjú patás állatokat csak egyszintes szállítóeszközön szabad szállítani.

A nem ivartalanított felnőtt állatokat ivaronként elkülönítve kell szállítani.

Az állatszállítás közben tilos a járműbe az állatokat veszélyeztető árut berakni. A szállító járművek padozata elég erős kell legyen ahhoz, hogy az állatok súlyát elbírja. A padozat csúszásgátló anyagból készüljön. A padozatot az ürülék felszívásához elegendő mennyiségű alommal kell ellátni, kivéve ha ezt annak rendszeres eltávolításával oldják meg.

Légi szállítás esetén az állatokat csak ketrecben, ládában, vagy rekeszben szabad szállítani az utasoktól elkülönített térben. Laborállatokat más állatoktól elkülönítve kell szállítani.

Vasúti szállítás esetén csak fedett kocsit szabad használni, valamint megfelelő méretű szelőlőzőnyílással kell rendelkeznie. Fontos szempont, hogy a nagytestű állatok között a kísérő mozoghasson.

Vízi fuvarozás. Hajón nyitott fedélzeten csak konténerben, vagy más erre alkalmas ládában szabad állatot szállítani. Ha az állatokat nem ládában vagy konténerben szállítják, akkor meg kell őket kötni, valamint megfelelő közlekedőutat és világítást kell biztosítani. Állatszállításra kialakított hajón kényszervágásra alkalmas eszközöket és berendezéseket is ki kell alakítani. Az állatok számára megfelelő mennyiségű és minőségű takarmányról és ivóvízről kell gondoskodni.

³⁹ http://elib.kkf.hu/edip/D_11699.pdf (2010.06.29)

Valamennyi szállítóeszközön a megbetegedett vagy megsérült állatokat el kell különíteni, és elsősegélyben kell részesíteni.

30. ábra. Állatszállítás módjai^{40, 41}

31. ábra. Lószállító jármű⁴²

⁴⁰ http://www.autofer.hu/felep/allat/img/asz_R_Premiumjpg.JPG (2010.07.01)

⁴¹

http://www.europarl.europa.eu/eplive/expert/photo/20090109PHT45797/pict_20090109PHT45797.jpg (2010.07.01)

32. ábra. Kisállat szállító láda⁴³

Összefoglalás.

Az állatok gondozásának feladatai: a kültakaró ápolása, gyógykezelés-, egészségügyi vizsgálatok, mérlegelés, jelölés, szállítás.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Látogasson el magányosan vagy csoportosan (osztálykirándulás illetve szakmai kirándulás) keretében állattartó telepekre, állatmenhelyekre, akváriumokba, terráriumokba, állatkertekbe, állatkísérleteket végző laboratóriumokba. Figyeljék meg az állatok ápolásának, gondozásának, jelölésének, mérlegelésének, állat egészségügyi ellenőrzésének-, a minták vételének szállításának eszközeit, módjait! Végezze el oktató vagy állatgondozó felügyeletével és irányításával az állatok gondozását (tisztogatás, nyírás, pata és körömápolás, esetleg fürdetés)! Ha lehetősége adódik vegyen részt az állatok mérlegelésében, jelölésében, egészségügyi ellenőrzésében, szállítójárműre történő elhelyezésében!

⁴²

http://img5.indafoto.hu/9/0/2720_c61f571dbd2fb949d3fe5ae1608dd48b/431395_3a0db66ba73951c358a638d34844c8ab_m.jpg (2010.07.08)

⁴³ http://www.petnet.hu/product_images/9934/t_3980.jpg (2010.07.01)

A látottakat beszélje meg tanuló társaival néhány fős csoportokat alkotva, majd egyeztesse az oktatóval. Készítsen helyszíni leírást kiemelve az esetleges hiányosságokat, rendellenességeket!

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Írja le hogyan és milyen eszközökkel végzik az állatok tisztogatását? Az alábbi képekről jelölje be és nevezze meg az ehhez szükséges eszközöket! (33. ábra)

33. ábra.

a)

b)

c)

d)

e)

2. feladat

Írja le milyen esetekben és hogyan fürdetnek kutyát és lovat? A képekről (34. ábra) ismerje fel és jelölje meg az ehhez szükséges eszközöket! (34. ábra)

34. ábra.

f)

g)

3. feladat

Ismerje fel és nevezze meg az alábbi képeken látható pata és körömápoláshoz szükséges eszközöket! (35. ábra)

35. ábra.

h)

i)

j)

k)

l)

4. feladat

Írja le hogyan jelölik a szarvasmarhát, juhót, kecskét, sertést, lovat, kutyát?

5. feladat

Írja le mi a marhalevél?

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A durva szennyeződések eltávolítására, mint pl. sár, alommaradvány, bélsár gyökérkefét és különböző vakarókat használunk. A finomabb szennyeződések eltávolítására, és a durva szennyeződések után szőrkefét használunk. Ezután puha ronggyal vagy szalmacsutakkal fejezzük be a tisztogatást. Hosszúszőrű állatok esetében elsősorban kutyák, macskák, egyéb hobbiállatok, valamint lovak sörényének és farokszőrzetének tisztítására szőrfésűket, hajkefét használunk. A természetes testnyílások, elsősorban orr és szem ápolásához puha szivacsot használunk.

Képek: a) vakaró, b) gyökérkefe, c) szivacs, d) szőrfésű, e) szőrkefe

2. feladat

Kutyát alkalmanként a nagyfokú szennyeződés, vagy az erős "kutyaszag" eltávolítása érdekében fürösztik. Fürdetés után puha ronggyal szárazra töröljük, majd különböző szőr-kondicionálókat alkalmazunk. Lovat meleg időben fürösztenek, ha megázott vagy megizzadt. A verejték valamint fürdetés után a fölösleges víz eltávolításához, tájtékkést használunk.

Képek: f) szőr-kondicionáló, g) tájtékkés

3. feladat

h) csülök olló, i) körmozgó kés, j) patakaparó kefével, k) patazsírozó ecsettel, l) csülökolló

4. feladat

Szarvasmarha, juh, kecske, sertés: születéskor fültetoválást, később füljelzőket alkalmaznak.

Lovon: bőrbe sütés (nyereghelyre, nyakoldalra vagy combra), fagyasztás, tetoválás (ajakra belülről), chip (sörény alatti kötőszövetbe)

Kutyák: tetoválás, de egyre inkább teret hódít a chip

5. feladat

A marhalevél igazolja az állat azonosságát, a tulajdonjogot, az állat egészségügyi állapotát. Az állatok szállítása esetén kell kiváltani.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cls/cons_cons%282010%2906106%28rev1%29_/cons_cons%282010%2906106%28rev1%29_hu.pdf (2010.06.29)

http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.zoohaus.hu/images/termekek/2471.jpg&imgrefurl=http://www.zoohaus.hu/index.php%3Fkat%3D413&usg=__6lIV2QqiiVd8r6jqFoa6mu4jTIU=&h=302&w=300&sz=20&hl=hu&start=25&itbs=1&tbnid=ahfH5fxZDrleEM:&tbnh=116&tbnw=115&prev=/images%3Fq%3Dketrec%26start%3D20%26hl%3Dhu%26sa%3DN%26gbv%3D2%26ndsp%3D20%26tbs%3Disch:1 (2010.07.09)

<http://www.vadallatok.hu/kepek/nyuszi/ketrec6.jpg> (2010.07.09)

<http://www.thedogcentre.com/files/KennelBlock.jpg> (2010.06.28)

http://m.blog.hu/ik/iki266/image/best_of_2008/akv%C3%A1rium.JPG (2010.06.29)

<http://www2.szabokertepito.hu/photo/furdo-to2.jpg> (2010.06.28)

http://www.kedvencetveszek.hu/images/aquarium-main_Full.jpg (2010.06.28)

http://www.aquaszut.pl/foto/terrarium_a.jpg (2010.07.01)

<http://www.agamafarm.hu/html/imagesterrarium/20070817152418.jpg> (2010.07.01)

<http://www.allatdoki.hu/upload/termekek/20080707192049.jpg> (2010.06.28)

<http://www.sano.hu/userfiles/image/technik/tmr-santrak-2gr.jpg> (2010.07.07)

<http://www.vetasa.hu/images/sertes/5.jpg> (2010.06.29)

http://www.agroinform.com/files/aprohirdetes/2010/02/17/agroinform_20100217101608_eteto.JPG (2010.07.01)

http://masniallateledel.unas.hu/shop_ordered/6022/shop_pic/unas_437222.jpg
(2010.07.01)

<http://www.haziallat.hu/gondozas/hangyak-a-kajaban---mi-a-teendo-/2095/2/magasitott-kutyaeteto.jpg> (2010.06.28)

<http://k-gprofil.beckground.hu/img/termek/csirkeit.jpg> (2010.06.29)

http://lh5.ggpht.com/_t0XZJ6s46KA/S0uSk37SpOI/AAAAAAD9I/oqJt0At9r_Q/goly%C3%B3s%20itat%C3%B3.jpg (2010.06.28)

<http://www.technopig.hu/galleryimage/1578.jpg> (2010.07.08)

http://www.vadallatok.hu/kutya_apolas.html (2010.07.08)

http://lopopofogo.gportal.hu/portal/lopopofogo/image/gallery/1202290815_65.jpg
(2010.07.09)

http://www.painthorse.hu/shop/products_pictures/11vk0002.jpg (2010.07.09)

http://www.pointernet.pds.hu/derby/derby_image/derby_loapolas/8e0ff063f82616b8c66fe30a82bdc981%5B1%5D.jpg (2010.07.09)

<http://crescatoriainka.ro/img/utile/piaptan-metalic.jpg> (2010.06.29)

http://www.lovások.hu/lovasbolt/popup_image.php?plD=563 (2010.06.28)

<http://www.zoohaus.hu/images/termek/2986.jpg> (2010.07.01)

http://www.google.hu/imgres?imgurl=http://www.painthorse.hu/shop/products_pictures/11tv0001.jpg&imgrefurl=http://www.painthorse.hu/shop/index.php%3FcategoryID%3D89&usg=__9gc2kCSkhaA2Mhcv5BhZVNkPVxc=&h=350&w=350&sz=19&hl=hu&start=115&itbs=1&tbnid=YVH-k9xylkDU8M:&tbnh=120&tbnw=120&prev=/images%3Fq%3Dny%25C3%25ADr%25C3%25B3g%25C3%25A9p%26start%3D100%26hl%3Dhu%26client%3Dfirefox-a%26sa%3DN%26rls%3Dorg.mozilla:hu:official%26gbv%3D2%26ndsp%3D20%26tbs%3Disch:1
(2010.06.28)

<http://hu.i.mall.cz/1691216> (2010.07.01)

<http://users1.ml.mindenkilapja.hu/users/rizling/uploads/11pk0002-1.jpg> (2010.07.09)

<http://www.anivet.hu/photos/5703188022868.jpg> (2010.07.08)

<http://www.anivet.hu/photos/2100001017095.jpg> (2010.07.08)

<http://www.anivet.hu/photos/2100001000837.jpg> (2010.07.08)

http://hunzag.hu/components/com_virtuemart/shop_image/product/120201.jpg
(2010.07.08)

<http://www.anivet.hu/photos/2100001028930.jpg> (2010.07.08)

<http://www.anivet.hu/photos/2100001048778.jpg> (2010.07.08)

<http://www.bosche.eu/bilder/etw300-k.jpg> (2010.06.28)

http://www.lajosmizse.hu/pdf/onkormanyzat/agocs/kolcsonos_megfeleltetes2.pdf
(2010.07.06)

http://tudatosvasarlo.hu/article/after_lead_image/1485/boci.jpg (2010.06.28)

<http://users2.ml.mindenkilapja.hu/users/allatdoki/uploads/P2150212-1.JPG> (2010.06.28)

http://elib.kkf.hu/edip/D_11699.pdf (2010.06.29)

http://www.autofer.hu/felep/allat/img/asz_R_Premiumjpg.JPG (2010.07.01)

http://www.europarl.europa.eu/eplive/expert/photo/20090109PHT45797/pict_20090109PHT45797.jpg (2010.07.01)

http://img5.indafoto.hu/9/0/2720_c61f571dbd2fb949d3fe5ae1608dd48b/431395_3a0db66ba73951c358a638d34844c8ab_m.jpg (2010.07.08)

http://www.petnet.hu/product_images/9934/t_3980.jpg (2010.07.01)

Árvai András: Az állattartás épületei és gépei II., Agrárszakoktatási Intézet Budapest, 2000

Dr. Ákoshegyi Imre–Dr. Somogyvári Vilmos: Vadtenyésztés III. ,MÉM Szakoktatási és Kutatási Főosztálya, 1990

Dr. Nagy Emil: Vadtenyésztés I. , MÉM Szakoktatási és Kutatási Főosztálya, 1990

Gh. Muresan–N. Marcu: Tehnologia cresterii cabalinelor–, lucrari practice, Tipo Agronomia Cluj Napoca, 1991

Komjáthy György–Maknics Zoltán–Márkó József–Dr.mentes Katalin–Dr.Racskó Pál–Tímári László: Állattenyésztési ismeretek, FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet, Budapest, 2005

Márkó József: Takarmányozástan–,állattenyésztés 3. Agrárszakoktatási Intézet, Budapest, 1997

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr.Bedő Sándor–Dr.Vajda Imre Állattenyésztési ismeretek gazdálkodóknak, Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, 2001

Horn Péter és mtsai: Állattenyésztés 1. ,Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1995

A(z) 1711-09 modul 001-es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 621 02 0010 31 02	Kutyakiképző
31 621 02 0010 31 03	Kutyakozmetikus
51 621 01 0000 00 00	Hobbiállat-tenyésztő és -forgalmazó
52 621 02 0000 00 00	Laborállat-tenyésztő és -gondozó
31 621 01 0100 21 01	Állattartó-telepi munkás
31 621 01 0010 31 02	Cirkuszi állatgondozó
31 621 01 0010 31 03	Haszonállat-gondozó
31 621 01 0010 31 01	Állatkerti állatgondozó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
10 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató